

El gran dictador

The Great Dictator, Charles Chaplin, 1940

Reposició del clàssic de Chaplin en què satiritza, ridiculitza i denuncia el feixisme, el nazisme i el perillós joc de l'ambició i el poder

Una necessària reposició

El gran dictador és un pel·lícula valenta per les circumstàncies en què es va realitzar. Els crítics afirmen que potser no té la qualitat d'altres films de Charles Chaplin, si la comparem amb *The Kid* (1921), *The circus* (1928), *City Lights* (1931) o *Modern times* (1936), però el cert és que algunes de les seves escenes han esdevingut mítiques i el temps l'ha convertit en una de les obres de referència de la història del cinema. Aquesta temporada fins i tot les cartelleres dels cinemes comercials van cedir un petit espai per aquesta reposició tan necessària.

És la primera pel·lícula parlada de Chaplin i és una crítica oberta al règim dictatorial i feixista de Hitler i els perills consegüents. Està estructurada al voltant de dos personatges, ambdós protagonitzats per Chaplin: Adenoid Hynkel, el dictador de Tomania, i un barber jueu d'un barri marginal que és el doble exacte del dictador. La pel·lícula explica l'aventura bèl·lica de Hynkel, que anhela conquerir el

món i crear una raça única. Per la seva banda, el barber només busca una convivència en pau i harmonia, on tots tinguin els mateixos drets a la vida, i fa tot allò possible per tal de parar la maquinària de persecució i extermini contra els jueus que viuen al seu barri.

Amb aquesta pel·lícula desapareix el personatge de Charlot, el rodamón protagonista dels seus títols muts. Ara es mostra compromès, tot seguint la línia endegada amb *Modern times*, on criticava la supeditació del ser humà a la tecnologia.

Una denúncia del poder

Chaplin va tenir molts problemes amb la censura. Un film d'aquestes característiques sempre ha estat molt perillós per a Hollywood. Tot i que es va estrenar el 1940, va començar a rodar la pel·lícula el 1938. Per tant, va iniciar aquesta quasi solitària denúncia del feixisme en un context en el qual les «democràcies occidentals» donaven suport a Franco i estaven flirtejaven amb el nazisme,

especialment certs cercles polítics i econòmics nord-americans. Els intents de censura ja es van produir durant el rodatge, fins al punt que Chaplin va haver d'acabar de finançar la pel·lícula ell mateix davant del boicot i les pressions de la gran indústria que no la considerava una bona pel·lícula per a la política exterior dels Estats Units.

Un cop acabada, fou prohibida a diversos estats nordamericans i a quasi tots els països europeus. No va ser fins que ja havia començat la guerra que es va convertir en un èxit. A Espanya, per exemple, no es va poder veure fins després de la mort de Franco.

La sàtira és la seva arma contra el feixisme i ridiculitzar al tirà la seva manera de denunciar-lo i de fer-lo baixar del pedestal de la omnipotència dement on pretén instal·lar-se. Cal destacar igualment la seva capacitat de recreació històrica i d'anticipació dels esdeveniments.

Més enllà dels referents històrics, ara més que mai les cancelleries occidentals han mostrat com els

seus homenets camacurta, folls de protagonisme i de poder, han iniciat el joc macabre de la guerra, mentre altres cancellers, igual de camacurts, han alçat hipòcritament la bandera de la pau tement no tastar el pastís que tant havien ensumat. Sí, en el context actual sembla tant necessari com en el moment de la seva realització. I sí, potser és excessivament optimista el discurs pacifista final del barber, però paga la pena.

L'Acadèmia, evidentment, no li va perdonar l'atreviment i no li va concedir cap òscar, tot i les quatre nominacions que tenia.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Charles Chaplin

Guió: Charles Chaplin

Producció: Charles Chaplin

Fotografia: Karl Struss, Roland

Totheroh

Música: Meredith, Charles Chaplin

Muntatge: Willard Nico

Nacionalitat: Estats Units

Any: 1940

Duració: 124 minuts

Equip artístic

Charles Chaplin: el barber jueu /

Adenoid Hynkel, dictador de Tomaina

Paulette Goddard: Hannah

Jack Oakie: Benzino Napaloni,

dictador de Bacteria

Reginald Gardiner: Schulz

Henry Daniell: Garbitsch

Billy Gilbert: Herring

Maurice Moscovitch: senyor Jaeckel

Emma Dunn: senyora Jaeckel

Bernard Gorcey: senyor Mann

Filmografia

1967

A countess from Hong Kong

1959

The Chaplin Revue

1957

A King in New York

1952

Limelight

1947

Monsieur Verdoux

1940

The Great Dictator

1936

Modern Times

1931

City Lights

1928

The circus

1925

The Gold Rush

1923

A woman of Paris

1923

The pilgrim

1921

The kid